

Slovenski dom

Stev. 91.

V Ljubljani, petek 21. aprila 1939.

Leto IV

Pomembna izjava zunanjega ministra grofa Ciana pred začetkom italijansko-jugoslovanskih posvetov v Benetkah:

Prijateljstvo z Jugoslavijo - temelj sedanje in bodoče italijanske politike

Belgrad, 21. apr. m. Današnja »Politika« pri naša razgovor, oziroma izjavo, ki jo je italijanski zunanji minister grof Ciano dal ravnatelju tega lista Ribnikarju v Rimu. G. Ribnikar je opozoril italijanskega zunanjega ministra ob tem razgovoru na to, da nekateri jugoslovanski krogi zadnje dogodke v Albaniji smatrajo za izraz neznanja. Pokazal se je strah, da bi ti dogodki mogli škoditi prijateljstvu in sodelovanju med Jugoslavijo in Italijo. Grof Ciano je na to vprašanje odgovoril:

»Korak, ki ga je Italija zaradi manevriranja kralja Zoga morala storiti v Albaniji, naj ne skrbi jugoslovanskega javnega mnenja. Od trenutka, ko je dovoljeno vedenje Zoga napovedalo možnost krize v odnosih med njim in Italijo, se nam je zdelo potrebno že januarja meseca, kakor sem to povedal 15. t. m. v svojem govoru, la opozorimo jugoslovansko vlado na to možnost. To smo storili zaradi tesnih prijateljskih vez med Jugoslavijo in Italijo, doseženih z belgradskim sporazumom. V razvoju nedavne albanske krize so bili stiki med Rimom in Belgradom italo navdahnjeni z največjo odkritosrčnostjo. Mi odobravamo daljnovidno stališče, ki ga je zavzela belgrajska vlada, ko je v celoti odgovorila stalni skrbi italijanske vlade, da jo obvešča o dogodkih, ki so nas prislili na korak proti Zogu.

Jugoslovansko ljudstvo je v svojih širokih množicah pokazalo, da gre za vlado pri ocenjevanju dogodkov. Prepričan sem, da je izginila zaskrbljenost, ki se je mogla, kakor ste dejali, pokazati v nekaterih jugoslovanskih krogih.

Ravnatelj »Politike« je za tem dejal grof Ciano:

»V tej smeri bi bilo koristno točno izjaviti, da novi položaj ni tako težaven, da bi mogel škodovati jugoslovanskim koristim.

Grof Ciano je odvrnil: »Navzočnost Italije v Albaniji, kakor sem to dejal v svojem govoru 15. t. m., ne skriva niti najmanjšega sovražnega namena proti Jugoslaviji. Nekateri agencije in tuji listi so govorili o nekakih namenih Italije, da bi kršila nedotakljivost tujega ozemlja. Dejstva so pokazala popolno neosnovanost teh nesmiselnih spletek. Italijanski korak v Albaniji ima

točno določen in omejen cilj in obseg. Šel je za tem, da se odstrani ovira, ki jo je postavil kralj Zogu med albanskim in italijanskim narodom in da se postavijo na končno podlagi odnosi med obema narodoma tako, kakor so to zahtevale naravne zgodovinske in medsebojne koristi obeh narodov. Vsako drugačno sklepanje tujega časopisa o kakih skrivnih namenih italijanskega koraka v Albaniji, skriva v sebi samo željo, ustvariti nesporazum med Jugoslavijo in Italijo.

Na vprašanje, kako gleda grof Ciano na bodoči razvoj odnosov med Jugoslavijo in Italijo, je italijanski zunanji minister dejal:

»Kakor sem že izjavil, novo sosedstvo med obema prijateljskima državama mora po naših namenih ustvariti nov element za solidarnost in medsebojno sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo. Dovolj je poudariti, da je politika, ki jo je izvajal kralj Zogu, šla za tem, da med našima dvema državama ustvari dvome in nesporazume. Takšno politiko je izvajal Zogu samo, da bi okrepil svojo osebno oblast na škodo dejanskih koristi albanskega naroda. Ta Zogova igra po belgradskem sporazumu ni bila več mogoča, a se je vseeno nadaljevala uporno in umetno. Razume

se samo po sebi, da se niti Jugoslavija, niti Italija nista dali izigrati.

Ko je končno kralj Zogu 20. marca zahteval od nas, naj pošljemo čete v Albanijo, da — kakor smo to zvedeli pozneje — spravimo v nevarnost mir na Balkanu, smo menili, da je nujno potrebno za vselej preprečiti nove poskuse, med drugim tudi v korist odnosov med Jugoslavijo in Italijo. Ti odnosi so bili že od belgradskega sporazuma utrjeni in prijateljski. Z italijanskim vikoranjem v Albanijo morajo postati samo še jasnejši. Prijateljstvo z Jugoslavijo je in bo ostalo eden osnovnih temeljev za italijansko zunanjo politiko.

Sicer pa se bom v nekaj dneh sestal z jugoslovanskim zunanjim ministrom dr. Aleksandrom Cincar-Markovićem v Benetkah. Ta sestanek bo potekel v najpristranejšem ozračju.

Razpravljala bova o vseh vprašanjih, ki zanimajo naši dve državi. Prepričan sem, da imava oba iste želje po sporazumu in da bi po sestanku v Benetkah bile zveze med Jugoslavijo in Italijo še bolj čvrste.

Bolgarski pogoji za vstop v Balkansko zvezo Vrnitev Dobrudže in dostop na Egejsko morje

Sofija, 21. apr. m. Včeraj je predsednik bolgarske vlade in zunanji minister dr. Kjušeivanov pred zunanjepolitičnim odborom imel poročilo o bolgarski zunanji politiki. V tem svojem poročilu je predsednik vlade poudaril, da Bolgarija do zdaj ni vezana na nobeno skupino evropskih držav niti neposredno, niti posredno. Če bi pa vlada namerala storiti kak tak korak, bo zahtevala prej zanj odobritev od narodnega sobranja. Bolgarija se v nobenem primeru ne bo poslužila člena 17. ustave, ki določa, da sme kralj brez poprejšnjega vprašanja narodnega sobranja sklepati pogodbe s tujimi državami.

Ta pojasnila je predsednik vlade dal zaradi vesti, da bo Bolgarija v kratkem stopila v Balkansko zvezo. V svojem govoru se je dotaknil tudi tega vprašanja in dejal, da bi Bolgarija to storila, če dobi tiste meje, ki jih je imela v letu 1913 po koncu prve balkanske vojne. Torej bi Bolgarija za vstop v Balkansko zvezo zahtevala vrnitev Dobrudže, ki jo je po svetovni vojni zasedla Rumunija in pa izhod na Egejsko morje.

Kaže, da se je za izpolnitev teh bolgarskih zahtev močno zavzela Turčija, katere glavno načelo je, da mora na Balkanu vladati sloga in da se morajo balkanske države upreti vsakemu tujemu vmešavanju.

Italijansko jamstvo za jugoslovanske meje?

London, 21. aprila. o. Vse današnje angleško časopisje se veliko bavi s politično živahnostjo na Balkanu in obrata pozornost zlasti Jugoslaviji ter njenemu bodočemu nastopanju. Listi ugibajo o vprašanjih, ki bodo na sporedu sestanaka jugoslovanskega zunanjega ministra Cincarja-Markovića z grofom Cianom v Benetkah. Angleški tisk seveda vidi v tem sestanku napoved za bodoče tesnejše sodelovanje Jugoslavije z državami, ki so

v italijansko-nemški skupini. Napovedujejo, da bi Italija glede Jugoslavije dala podobno jamstveno izjavo, kakor je to storila pred kratkim glede Grčiji in jamčila nedotakljivost jugoslovanskih meja.

Na italijansko pobudo se je Madžarska — po mnenju angleškega tiska odgovorila — vsem ozemeljskim zahtevam do Jugoslavije in bo tako storila tudi glede Rumunije.

Priprave za uvedbo splošne vojaške dolžnosti v Angliji

London, 21. aprila. Predsednik angleške vlade Chamberlain je včeraj imel v Spodnji zbornici govor, v katerem je naznanil ustanovitev ministrstva za vojno preskrbo. Ustanovitev tega ministrstva so narekovala nove potrebe, ker je delo za preskrbo vojske z orožjem in vsemi potrebščinami zadnje čase naraslo, tako zaradi povečanja angleške armade, kakor zaradi splošnih razmer v Evropi. Novo ministrstvo bo prevzelo nekatere posle, ki jih je doslej vodil vojni urad, med drugim tudi skrb za civilno obrambo. Skrbelo bo za nakup kovin in drugih snovi, ki so potrebne za angleško vojno industrijo. Ustanavljalo bo skladišča tega

materiala za primer vojne. Novo ministrstvo bo najtesneje sodelovalo z vojnim, mornariškim, delovnim, prometnim in trgovskim ministrstvom. Vodstvo bo prevzel Leslie Burgin, dosedanji prometni minister.

V političnih krogih pravijo, da pomeni ustanovitev ministrstva za vojno preskrbo prvi korak za uvedbo splošne vojaške dolžnosti, katere Anglija ne more razglasiti prej, preden nima za ogromno vojsko, kakršno bi dobila po splošni vojaški dolžnosti, dovolj orožja ter vse potrebne uprave.

Mussolini obzirno odgovarja Rooseveltu Napovedi o razlogih, zakaj bo Hitler Rooseveltov mirovni predlog odklonil

Rim, 21. apr. o. Predsednik italijanske vlade Mussolini je včeraj na Kapitolu imel velik govor o veliki svetovni razstavi za dvajsetletnico fašistske revolucije leta 1942 v Rimu. V govoru je poudaril, da bo razstava dokaz italijanske volje do dela, čeprav groze na svetovnem obzorju nevihte. Italija bo to svoje delo nadaljevala. Zato je krivično, če hočejo nekateri ljudje njo in Nemčijo posaditi na zatožno klop. Neumestni so načrti za kakšno medsebojno poročitva za deset in deset let, če pri tem ne bi upoštevali hudih zemljepisnih napak, ki so jih zagrešili ljudje, kateri niso poznali razmer v Evropi. Kar se tiče konference, pri kateri bi Amerika igrala vlogo opazovalca, velja odgovoriti Ameriki, da je uspeh takih sestankov tem negotovnejši, čim več ljudi se na njih zbere.

Pariz, 21. apr. o. V francoskih političnih učencih krogih govore, da je nemška vlada dala posebno navodila svojim zastopnikom v vseh državah, glede katerih je predsednik Roosevelt predlagal, naj bi Nemčija in Italija izjavili, da jih ne bosta napadli vsaj deset let. Nemški zastopnik naj v imenu nemške vlade vprašajo zunanja ministrstva teh držav, če se čutijo ogrožene po Nemčiji in njenih načrtih, če mi-

slijo, da je njihova neodvisnost v nevarnosti in če so prosile Roosevelta, naj posreduje zanje. Ker zlasti države, ki meje na Nemčijo, ne morejo česa takega potrditi, saj bi Nemčija ta odgovor smatrala za izraz sovražnega razpoloženja proti sebi, bodo vse te države Nemčiji najbrž odgovorile, da se ne smatrajo ogrožene in da niso nikogar prosile za varstvo. Kanceler Hitler bo v svojem govoru, ki ga bo imel pred nemškimi državnim zborom 28. aprila, potem lahko odgovoril Rooseveltu, da se meša v stvari, ki se Amerike ne tičejo in zaradi katerih ni nihče prosil ameriške pomoči ter bo v tem imenu Rooseveltov mirovni predlog v tej obliki odklonil.

Berlin, 21. apr. m. V nemških krogih pravijo, da so Mussolinijeve besede prvi kratki odgovor italijansko nemške zveze na Rooseveltovo poslanico. Podoben odgovor pa bo prišel 28. aprila, ko bo kanceler Hitler na dolgo in na široko obravnaval posamezne točke Rooseveltovega mirovnega vabila ter obsodil sebičnost demokratičnih narodov ter krivičnost versajske mirovne pogodbe. Našel bo tudi vse predloge, ki jih je Nemčija dala za uveljavitev pravičnega mira, pa so jih demokratične države odklonile.

Naročajte in širite »Slovenski dom«!

Madžarski poslanik v Ljubljani

Predsednik madžarske vlade in zunanji minister na poti čez Slovenijo

Ljubljana, 21. aprila.

Davi ob 9.30 je z brzim vlakom iz Belgrada dopotoval v Ljubljano madžarski poslanik na našem dvoru g. Jurij Bakacs-Bessenyi. Na postaji ga je v imenu bana sprejel dr. St. Majcen, banov pomočnik, in se z njim odpeljal v bansko palačo, kjer je poslanik uradno obiskal bana dr. Nallatzena, ki se je davi vrnil iz Belgrada. V spremstvu višjega uradnika banske uprave si je madžarski poslanik ogledal Ljubljano. Ob 10.45 pa se je z banom dr. Nallatzenom odpeljal na Rakek, kjer bosta pričakala in sprejela madžarskega ministrskega predsednika Telekyja in zunanjega ministra dr. Czakyja, ki se vračata z uradnega obiska v Rimu. Madžarska državnik se bosta pripeljala v Ljubljano z brzim vlakom ob 12.59, nato pa z istim vlakom nadaljevala pot čez Pragersko in Kotoribo v Budimpešto.

Vesti 21. aprila

Italijanski zunanji minister grof Ciano bo 24. aprila dospel v Berlin ter ostal tam do 28. aprila in se udeležil seje v nemškem državnem zboru, ko bo imel Hitler govor.

Angleška vlada zavrača vesti, da bi bila ponudila svoje posredovanje v sporu med Kitajci in Japonci.

Požar na parniku »Paris« je bil podtaknjen — tako je splošno mnenje francoskega časopisja, ki pravi, da so vsi požari ladij v zadnjih letih bili posledica maščevanja komunističnih strokovničarjev nad družbo Cie. Gle. Transatlantique.

Odbor za nemeševanje v špansko vojno je imel včeraj svojo zadnjo sejo ter sprejel sklep, s katerim so vse članice odbora rešene obveznosti, da ne smejo izvažati orožja v Španijo, kar so bile dejansko že tedaj, ko je ta odbor tako prepoved izdal.

Million novih hitlerjevskih političnih voditeljev je včeraj zaprisegel Rudolf Hess, namestnik nemškega voditelja.

Za 50 letnico Hitlerjevega rojstva je včeraj bila v Berlinu velika vojaška parada, ki je po mnenju tujega tiska presežala vse, kar je bilo do zdaj kje videti pri takih paradah. Kazali so nove protiletalske topove in nove tanke.

Ameriški letalski »order« in novi vrhovni nadzornik vojnega letalstva, polkov. Lindbergh je bil včeraj sprejet pri predsedniku Rooseveltu, kateri mu je poročal o stanju nemškega letalstva.

Ameriška vlada se bo začela pogajati za nakup nekaterih holandskih posestev ob obali Srednje in Južne Amerike, ki so izrednega pomena za obrambo Amerike.

V Cairo je dopotoval poveljnik angleške vojske v Indiji general Scarlett s svojim štabom, ki naj določi vse potrebno za prevoz indijskih čet v primeru vojne.

Sporazum o vstopu Turčije v angleško francosko obrambno zvezo je že sklenjen in bo razglašen čez nekaj dni, ker se Turčiji ne zdi umestno prezagodaj razburjati javnosti s takim sporočilom, poroča del evropskega tiska.

Mussolinijev govor razlagajo v Združenih državah tako, da je sicer odklonil Rooseveltov predlog, da pa je pustil odprta vrata za morebitna pogajanja in za sklicanje svetovne konference državnih poglavarjev, na kateri naj bi razpravljali o razorožitvi in o gospodarski pomoči za potrebne naloge. Tudi v Franciji in Angliji imajo podobno mnenje o govoru italijanskega ministrskega predsednika.

Hudo propagando proti narodno socialistični politiki v Nemčiji je začel Patrick Hitler, nečak nemškega kancelerja, ki je dolgo živel na Angliškem, potem nekaj časa v Nemčiji, od koder je odšel v Ameriko.

Če bi levičarji v Franciji hoteli 1. maja stavkati kakor ponavadi, ali kakor koli motili redni potek dela, je predsednik vlade Daladier zagrozil voditelju rdečih strokovnih organizacij Jouhauxu, da bo dal najprej zapreti njega in njegovo gardo. In to v demokratični Franciji!

Več nemških vojni ladij so opazila angleška letala na križarjenju po Severnem morju in ob vhodu v Rokavski preliv včeraj.

Važna seja francoske vlade bo danes popoldne. Na njej bodo sprejeli nekaj pomembnih gospodarskih ukrepov, ki se nanašajo na organizacijo državne obrambe. Te ukrepe bo zvečer pojasnil finančni minister Reynaud po radiu.

Denarni, carinski in gospodarski sporazum med Italijo in Albani o

Tirana, 21. apr. o. Italijanski poslanik v Tirani Jacomini in albanski finančni minister Alkizoti sta včeraj v Tirani podpisala italijansko albanski gospodarski carinski in denarni sporazum. Ta sporazum, ki vključuje Albanijo v gospodarski red italijanskega cesarstva določa:

1. Ozemlje Italije in Albanije predstavlja eno carinsko skupnost in bo na njem veljal italijanski carinski red. Carinske posle na kopnih in morskih mejah bo prevzela italijanska uprava. Tehnična vprašanja bodo določena s porazumom, ki bo sklenjen v maju.

2. Razmerje albanskega franka do lire je določeno tako, da velja en frank 6.25 italijanskih lir. Albanija bo razglasila monopol nad trgovino z valutami in devizami ter ta monopol dala svoji Narodni banki.

3. Gospodarski odnosi med obema državama bodo določeni po Mussolinijevem načrtu o italijanski gospodarski pomoči za Albanijo.

Darila za Hitlerjavo 50-letnico

Berlin, 21. aprila.

Poleg bajnih dragocenih daril, ki jih je nemški voditelj dobil za svojo 50-letnico iz tujine, predvsem iz prijateljskih držav, je tudi Nemčija hotela pokazati svojo vdanost z različnimi veličastnimi vezili.

Hitlerjev namestnik Rudolf Hess je včeraj kot darilo narodno-socialistične stranke izročil kanclerju 50 dragocenih pisem Friderika Velikega Pruskega, ki velja Hitlerju — poleg kanclerja Bismarcka — za politični, vojaški in diplomatski vzor. Pisma so ena največjih zgodovinskih redkosti in so bila dozdaj dragocena zasebna last.

Berlin in država sta Hitlerju za rojstni dan poklonili najmočnejšo in največjo cesto, »Vzhodno-zahodno os«, ki teče po sredi Berlina in ki so zanj morali podreti cele mestne predele. Cesta je široka 50 m in je glavne načrte zanj naredil kancler sam. Cesto so med velikimi slovesnostmi izročili prometu prednočnim; prvi se je po njej peljal Hitler.

Tretje darilo, ki ga pa je, kakor pravijo, nemški državni poglavar najbolj vesel, je pa nov, samotnen grad, prav skrišvališče iz žive skale in betona v Bavarskih Alpah, blizu Berchtesgaden. Kraj za ta svoj grad je Hitler izbral sam in sicer v taki okolici, da je zavarovan pred vsemi radovednimi pogledi. Dela so potekala čisto na tihem in so podrobnosti tega zavetišča — zakaj grad naj bi služil kanclerju tudi kot pribežališče pred morebitnimi napadi iz zraka — znane samo njegovim najzupnejšim sodelavcem. — Ključke novega gradu so izročili gospodarju včeraj.

To je zdaj tretje Hitlerjevo samotno bivališče. Poleg tega in poleg vile na Obersalzbergu ima nemški kancler še en grad, ki mu je dal ime »Orlovo gnezdo«. Ta grad, ki predstavlja pravo čudo iz jekla in betona, je postavljen na vrhu Kehlstein v pogorju Hoher Goell. Dostop do njega je silno težaven. Na zunaj je »Orlovo gnezdo« podobno srednjeveškemu gradu z mogočnimi zidovi in stolpi. Načrte za ta betonski grad je izdelal Hitlerjev osebni arhitekt profesor Speer. Pohištvo, okrasje in druga oprava v gradu je narejena po vzorcih iz bavarskega kmečkega sloja.

Za dostop h gradu so morali narediti dve posebni cesti, zdaj pa delajo vzpenjačo, ker je pozimi in v snegu dostop po cestah nemogoč. Grad stoji blizu kraja, kjer se je Hitler v začetku svojega gibanja 1923 več tednov skrival pred policijo, ki ga je na žive in mrtve preganjala.

Ljubljana od včera do danes

Jasno nebo nas je davi spet pozdravilo. Burja, ki je dan in noč pridno preganjala oblake, je svoje delo odlično opravila. Že včeraj popoldne se je bilo nebo zjasnilo, dobili smo lepo sponladansko vreme.

Sestanek v Aeroklubu

Snoči so se najvidnejši funkcionarji našega Aerokluba sestali z našimi časniki v svojem lokalu. V pripravi, nevezanem razgovoru sta načelnik na banski upravi dr. Filip Orel, predsednik Aerokluba ter najaktivnejši in najprirednejši slovenski letalec dr. Rapa časnikiarjem pojasnila namene in načela Aerokluba za poslovno dobo v tekočem letu. V razgovoru se je podčrtala potreba po čim tesnejšem sodelovanju s širokimi ljudskimi množicami. Aeroklub v današnjih časih opravlja vzvišeno delo, h kateremu so vabljeni vsi poštrevni ljudje. Čas je bil, da so se merodajni čimtelji obrnili do zastopnikov tiska, kajti nobenega dvoma ni, da bo vzgledno kolaboriranje v tem pogledu že v kratkem lahko obrodilo prav lepe sadove. V razgovoru je bila sprovedena marsikakšna vzpodbudna misel, ki bo brez dvoma že v prav kratkem času tudi oživljena. Dadašnji časi zahtevajo, da se vsa slovenska javnost začne zanimati za letalstvo ter njegove naloge in potrebe s polno intenzivnostjo in skrbjo.

Pred velikim gasilskim kongresom

Sredi meseca avgusta bo v Ljubljani veliki gasilski kongres. Agilni prireditelji so snoči povabili zastopnike tiska, da bi jih informirali o pripravi in sporedni, ki bo zajemal slavnostne dni. Povedati moramo, da bo letošnji gasilski kongres po pripravah in prijavah sodeč ena najveličastnejših množičnih prireditev, ki smo jih bili kdaj videli na slovenskih tleh.

Vsak dan so glavé bolj zmešane

Kdo bi si bil mislil, da se dajo tako brihtni ljudje, kakor so Ljubljančani, tako naglo spraviti s tira. Zadnje dni se človeku skoraj zdi, kakor bi jih bil obšel zlojed ter jim na moč zatamnil duha. Kakšne neumnosti se rojevajo v njihovih segrelih glavah! Kakšna fantazija tu oblikuje novice, ki so prav po avtoritativnosti spodobne, da zmešajo še drugel! O vojski govore, najbolj fantastične reči se jim pletejo. Ta je bil neko novico slišal od »važne in ugledne osebnosti« — tako vsaj pravi — oni je poslušal radio in dobil presenetljivo navico, drugi pa je spet bral v nekem tujem časopisu alarmantno vest, ki bo najbrž resnična.

Smešni časi, smešni razumi, ki se puste tako neznansko begati! Čemu le? Nobenih povodov za vznemirjenje ni za človeka, ki trezno in stvarno presoja položaj ter si predloži pogoje, ki so ta položaj ustvarili in ki zanj popolnoma jamčijo. Kako dolgo bo trajala ta nepotrebnost zbežanosti? Prav bi bilo, da bi se vsaj pametni in izobraženi ljudje nekoliko unesli in ne bi več brez potrebe begali drugih!

Kolesar ni nikdar brez skrbi

Tatovi koles so izredno pridni. Človek si že kmalu ne bo upal niti za kratek čas kam priložiti kolesa, saj se izpostavlja nevarnosti, da mu ga bo, kakor hitro bo dobro pokazal hrbet, podjetoj umoznivo odpeljal.

Francu Bukovu je neki lopov iz veže v Košakovi restavraciji odpeljal kakih 500 din vredno kolo. Živina je in podlež tak malopridnež, ki oškoduje reveža. Bukovu je slo na jok, ko je videl, da je ob sredstvo, ki mu je bilo pomagalo v naporni službi in delu za ljudi vsakdanji kruh.

Makuškerju je bilo s Tržaške ceste odpeljano črno pleskano kolo znamke »Waffenrade«. Kolo je bilo vredno svojih 700 din.

Izpred Vodnikovega vinotoka na Sv. Petra napisu je nekdo odpeljal Jakobu Bergantu 800 din vredno kolo znamke »Peugeot«.

Francu Svabu je iz veže v Kmetovi gostilni, tam na Gosposvetski cesti neki lopov odpeljal 400 din vredno kolo.

Pred hotelom »Balkan« na Sempetrski cesti je za trenutek pustil svoje približno 800 din vredno kolo znamke »Waffenrade« France Klobič. Ko je spet pogledal za njim, ga že ni bilo več tam.

J. Dečman je pred hišo št. 24 na Šmarškem cesti pustil svoje 700 din vredno kolo znamke »Champion«. Ko je spet pogledal po njem, je na njegovem mestu našel drugo kolo, ki pa je bilo vredno komaj 200 din. Neznani tat ga je bil najbrž nekje ukradel, ker pa se mu je zdelo preslabo, je sklenil, da ga bo ob prvi priliki zamenjal. In kar je sklenil, je nemudoma tudi naredil. Kolo, ki je ostalo na kraju samem, je črno pleskano ter ima evidenčno številko 2-75.474-12. Zdalej, ko so se bile ceste dobro osušile, so se tatovi spet pridno vrli na krajo. Vsako priliko izrabijo, da si prisvojijo tuje kolo.

Novi ponesrečenci

V ljubljansko bolnišnico so spet pripeljali nekaj novih ponesrečencev, ki so se bili včeraj zaleteli po zdravniško pomoč.

Mizaraki vajence iz Šmarja, Ivan Hribar, je padel s kolesa ter se polokel po glavi.

Po obrazu se je polila z zavretil mlekem Marja Gornik, hči posestnika iz Sodražice.

Sin orožniškega narednika v Rogaški Slatini, Janez Znidaršič, se je po nesreči poparil z vročim lugom po životu.

V Strelški ulici je upokojeni bančni uslužbenec prišel pod avto. V nesreči je dobil laže poškodbe.

Reševalci so imeli včeraj kar precej dela. Vsega skupaj so opravili 20 voženj. Med njimi so zaznamovali tudi nekaj nesreč.

Ob trideset na dve popoldne so bili klicani v Zvonarsko ulico, kjer je na stanovanju pila v samomorilne mnamenu lizol neka K. O. Reševalci so jo jedro prepeljali v bolnišnico, kjer so ji zdravniki izprali želodec.

Popoldne ob pol petih pa so se morali odpeljati na Tyrsevo cesto. Tam je po nesreči prišla pod tramvaj Tončka Pinc, natakariča. Tončka je dobila notranje poškodbe.

Pa tudi v Maverrejevo ulico jih je klicala dolžnost. Sattler Alojzij, ključar, je padel ter si pri tem zlomil nogo.

Morali pa so odriniti še v Vilharjevo ulico, kjer je 10 letni sinček uradnik Skubice, Jože, padel na kamen. V bolnišnici so ugotovili, da je Jože dobil notranje poškodbe.

Tržna „junaka“ sta že v rokah pravice

Pred nedavnim smo pisali, da so v zadnjem času začeli iz tržnih prostorov in skladišč izginjati razni predmeti in da so bili okradeni branjevali tudi oškodovani za približno 4000 din.

Roka pravice je dolga, nepoštenost pa ima še krajše noge kakor laž.

Zapisali smo bili, da branjevali in policija sumijo dva brezposelna delavca, ki sta včasih na trgu pomagala raznim prodajalcem in ki sta po tatvini jedro izginila.

V Ljubljani ju ni bilo videti, zato pa sta se v Kranju razodela; vsaj eden je tam padel pravice v roke. V nekem kranjskem prenočišču je France Zobjek poskušal odnesti drugemu gostu novo suknjo. Prisilni so seveda na ta nenavadni postopek postali pozorni.

Kranjani so nemudoma vprašali ljubljansko policijo, ki jim je seveda brž pojasnila kako in kaj je s Francetom Zobjekom. Ljubljanska policija je sporočila Kranjčanom, da je France Zobjek s svojim tovarišem pred dnevi v Ljubljani pridno kradel na živilekem trgu.

Seveda se bo France Zobjek s svojim četnim tovarišem moral zagovarjati pred sodiščem.

Drobne iz Kranja

Akademski pevski zbor v Ljubljani bo priredil 3. maja ob 20.30 v dvorani Narodnega doma velik koncert slovenskih pesmi iz dobe našega narodnega preporoda. Umetniška višina in slava uspešnega delovanja APZ nam jamčita, da bo v Kranju ta koncert pomenil najelitnejšo in umetniško najdovršenejšo glasbeno prireditev, kar jih Kranj pomeni. Kjer APZ zapoje, povsod ga želijo še slišati. Tako smo prepričani, da si bo kranjsko javnost po prvem nastopu APZ v našem mestu želela njegovih koncertov še nadalje. 3. maja vsi brez razlike v Narodni dom!

Nočni požar v Kranju. Sredi noči med sredo in četrtkom se je vžgala stavba g. Vrtinik Ivana, katero uporabljajo za predelovanje črev. Vnel se je tram poleg dimnika. Ker je bil tram zelo suh, se je plamen hitro razširil po vsej stavbi, posebno pa se zaradi tega, ker je bilo v njej mnogo gorljivih predmetov. Požar je takoj opazil službojoči stražnik in o njem obvestil kranjske gasilce, ki so prihiteli na kraj požara. Kljub temu, da so spili nekaj minut po izbruhu ognja, je ogenj že zajel celo stavbo, zato bi jo bilo zaman gasiti. Pač pa so gasilci storili vse, da se ne bi ogenj razširil na sosednje lesene predmete. V bližini je namreč več svinjakov, kamor spravljajo mesarji živali, ker je blizu tudi mestna klavnica. Ogenj je stavbo upepelil v dobri uri. Škoda znaša okrog 30.000 din in je kriva zavarovalnica.

Gradnja vodovoda iz Predvorja v Kranj. Pred dnevi je začela gradbena tvrdka Uličar graditi vodovod. Predvorje-Tupaliče-Olešk-Luže. Ta vodovod bo bržkone dovršen že v dobrih treh tednih. Po dovršitvi tega vodovoda bo precej razbremenjena tudi cev, ki dovaja vodo v Kranj. Ta cev je namreč doslej napajala tudi Senčur z okoliškimi vasi, katere bodo po odseji dobile vodo iz novega vodovoda. Za gradnjo glavnega vodovoda Predvorje-Kranj je že prispelo 9 vagonov cevi, ostale dobave pa bodo v kratkem sledile. Delajo se tudi že načrti za vodovod Kranj-Stara Loka, ki ga nameravajo začeti graditi prihodnje leto.

Filmi,

ki jih velja videti... ali ne videti

»Izsiljevalci« (Kino Union). Smotnika prav gotovo ni iznašel tisti, ki je bil napisal za ta film scenarij. Niti dobra igra Jeana Gallanda, Jean Britelove ter Jeana Maxa ne more rešiti polomije, ki je bila zgrešena v zamisli. Poetični zanos, ki skuša iz zgodbe o banalnem prekrstu narediti romantično »studijo«, je že skrajja obsojen na zavrnitev, saj razodeva s presenetljivo jasnostjo neke, proti čemer se dandanašnji vsi kulturni ljudje na svetu bore: brezbržnost do moralnih vprašanj, reševanje družabnih in npravnih sporov z neke »objektivirane« platit; tieta topa ravnodušnost, ki kaže brezdomnostvino judovskega duha, nikjer veidranega, med nobom in zemljo lebdječega, nikdar v zatšju družine in trdne vezave priklenjenega, nikdar prisrčnega in gorkega. Povrhu je vsebina v svojem zaključku že sama po sebi rešena na nemogoč način; niti korektura, ki jih je bil zdravi človeški logiki vprid poskušal opraviti režiser Rozier, niso mogle vplivati bistveno. Film »Izsiljevalci« je povrhu raztegnjen, brez tempa, dolgočasen in pust. Človeku se zdi — ko ga gleda — kakor bi bil presedel v kino najmanj dve uri. Močno pa je presenečen, ko stopi iz dvorane po predstavi — recimo ob štirih — in vidi na franciskanskem stolpu, da je ura šele četrt na šest! In to z reklamo ter s predigro vred! Vprašanje je, če je film sploh vreden vsaj 4.50 din, kar so plačali tisti, ki so zasedli prvi dve vrsti. Sicer pa je kino po pravici skoraj prazen.

Padel je v kotel, poln vrele vode

Maribor, 21. aprila.

Ob 9 dopoldne se je v železniški delavnici pripetila težka nesreča. 35-letni uslužbenec Josip Kelbl je stal na deski, ki je bila položena čez odprtino kotla, v katerem so prekuhaval nadomestne dele za stroje. Pri dvigavanju teh delov iz vrele tekočine je nesrečnemu Kelblu spodlenila in je padel v kotel. Delavci so ga sicer brž potegnili iz vroče tekočine, vendar je dobil hude opekline. Prepeljali so ga takoj k dežurnemu železniškemu zdravniku, ki mu je nudi prvo pomoč, nato pa v mariborsko bolnišnico. Zaradi hudih opeklin pa ni dosti upanja, da bi ostal pri življenju.

Včerajsnja seja ljubljanskega občinskega sveta

Ljubljana, 21. aprila.

Včeraj popoldne ob 5 je bila seja ljubljanskega mestnega sveta, ki jo je vodil župan dr. Jure Adlešič. Banskoupravo je zastopal inspektor dr. Fran Logar. Župan dr. Adlešič je v svojem govoru poudaril uspehe triletnega dela sedanjega občinskega odbora in sporočil, da je po delu kr. namestništvo visoka odklikovanja nekaterim uglednejšim občinskim odbornikom: polkovniku Viktorju Andrejki, univ. prof. inž. Alojziju Hrovatu, univ. prof. dr. Francu Steletu, dr. Josipu Azmanu, inspektorju Josipu Westru, kanoniku dr. Tomažu Klinarju, Viktorju Kozamerniku in Avgustu Novaku. Za odklikavance se je zahvalil polkovnik g. Andrejka.

Župan dr. Adlešič se je v predsedstvenem poročilu spomnil smrti nekaterih uglednejših ljubljanskih meščanov, nato pa povedal, da je bila konec preteklega meseca v Pittsburgu lepa slovenost, kajti odprta je bila na tamkajšnji univerzi posebna jugoslovanska soba, kjer visi na steni slikci Franceta Prešerna in našega rojaka učenjaka Jurija Vege.

Načelnik gradbenega odseka dr. Stele je predlagal nato nov pravilnik o hodnikih, ki je bil soglasno sprejet. Načelnik kulturnega odseka inspektor Silvo Kranjec je predlagal več novih imen za ulice v Štepanji vasi in na Kodeljevem, katere do sedaj še niso imele imen. Predlagana poimenovanja so bila sprejeta. Sledila je krajša razprava o predlogih socialno političnega, turističnega, trošarinkega in personalno-pravnega odseka. V imenu finančnega odbora je poročal g. Kozamernik, da je občina sklenila najeti posojilo 3 milijone dinarjev pri Orodnejem uradu za zavarovanje delavcev za dograditev sole na Viču. Dalje je predlagal odobritev nakupa in prodaje delov mestne posesti, kar je bilo večinsko potrebno zaradi ureditve cestišč. Sprejet je bil tudi predlog, da se Sokolu na Taboru končnoveljavno odpove najetje zavetišča.

Načelnik finančnega odbora prof. Dermastija je poročal a nameri občine, da bo z odkupom poslopja od uršulink podjalša Šubičevu ulico, ki pelje mimo policijske uprave, do Selenburgove

Sport v zadnji minuti

Anglija se po zadnjih vesteh prav skrbno pripravlja na svojo nogometno turnejo po evropskem kontinentu. Kljub negotovemu političnemu stanju na evropski celini, se angleški nogometni igralci pripravljajo za svojo turnejo po Italiji, Romuniji in Jugoslaviji z vso vestnostjo. Angleška nogometna reprezentanca bo po velikih in obirnih pripravah na svoji turneji menda prvič v zgodovini nogometa poskušala prikazati angleški nogomet v njegovi polni vrednosti. Zdej ji — po lanskim neuspelih, ki so jih bili na evropskem kontinentu poželi v mrtvi sezoni razni angleški profesionalni klubi — gre za dosego svojega nedanjega ugleda.

Angleži so dobili — tako vsaj govore angleški športni uredniki — polnovredno nadomestilo za svojega famoznega nekdanjega centerforja Dixieja Deana v mladem, komaj 18 letnem srednjem napadalcu kluba Evertona, Tomu Lawtonu. Lawton je debutiral že v teamu, ki je bil lani v Londonu premagal reprezentanco evropske celine 6:3.0. Letos pa je še mnoga napredoval v znanju. Na zadnji tekmi s škotsko reprezentanco v Glasgowu, je Lawton po mnenju nogometnih strokovnjakov dal naravnost neprekosljavljajočo partijo. Teža znamenitega igralca bomo maja meseca lahko videli v Belgradu.

Celjske novice

Akademski pevski zbor se pripelje v Celje jutri s popoldanskim vlakom. Zvečer ob 8 priredi v dvorani »Union« svoj koncert, ki se vrši pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije. Koncert vodi g. France Marolt. Na programu, ki obsega 17 pesmi, je zastopanih osem skladateljev. Razpored koncerta in teksti so v programnem zvezku, ki ga dobite pri koncertni blagajni.

Mož, ki je bil pognal od doma, je zaigral hišo Stojana Mijovič iz Gračanice pri Beranah. Deset let je živel s Stankom Mijovičem v srečnem zakonu, dokler se mož ni zapletel v nedovoljene odnose z drugo žensko. Vstiliti so se ne preštani prepri, dokler ni mož Stojane pognal iz hiše in vzel pod krov priležišnice. Mož je poskušal celo pri pravoslavnem cerkvenem sodišču doseči ločitev zakona, pa se mu ni posrečilo, ker ni mogel dokazati ženske nezvestobe. Potem pa je Stojana tožila Stanka pred rednim sodiščem, pa je razpravo zamudila, nakar je sodišče zadevo spravilo z dnevnega reda. Užaljena je sklenila maščevati se nad možem. Sredi noči mu je zaigrala hišo na dveh koncih. K sreči je Stanko ogenj še tako zgodaj opazil, da je rešil svoje otroke, toda hiša je zgorela do tal. Stojano so orožniki zaprli.

ulice. Uršulinke bodo prodale občini hišo za 1 milijon dinarjev, ki ga bo treba odplačati v štirih letnih obrokih. Nova ulica bo močno razbremenila vse dosezanje ulice, ker bo povezala Bleiweisovo cesto z Zvezdo. Mestna občina bo morala postaviti tudi ograjo ob novi uršulinski gimnaziji, pač pa bo zato dobila svet brezplačno. 150.000 din bo občina dala za ureditev parka pred Sv. Petrom ter 100.000 din za premostitev spomenika padlim vojakom. Dalje je bilo sklenjeno, da bo občina kupila parcele Schillingovega beneficija, da bo lahko na Sempetrski cesti razširila cestišče. Za opremo in notranjo ureditev šolske poliklinike je bilo določenih 60.000 din.

Slednjič je bil sprejet tudi predlog, da se dovoli socialnemu uradu 100% izraba vsega preračunskega zneska, čeprav morajo ostali uradi prihraniti 10% svojega preračuna.

Prof. Dermastija je stavil tudi nujni predlog za ureditev grajskih šan in za ureditev ceste, ki pelje v Tivoliju ob železniški progi. Za oboje bi bilo potrebnih 417.000 dinarjev, ki bi jih občina vzela 70.000 iz podpornega sklada za brezposelne, 270.000 dinarjev iz drugega sklada in 67.000 iz preračunske rezerve. Večji del stroškov teh del gre namreč na račun mezd, komaj četrtina pa za nabavo gradbenega materiala. Predlog je bil soglasno sprejet.

Javni seji je sledila tajna seja, na kateri so obravnavali razne osebne spremembe.

Za častilne sestre so bile sprejete: Pokoren Marija, Sešelj Antonija, Vardjan Antonija, Klemenčič Marija; za lovskega in gozdnege čuvaja: Prešeren Franc; za gasilce: Kadune Jože, Povše Maks, Sojer Franc, Marinič Herman; za trošarinske paznike: Štrban Janez, Čoh Maks, Centa Anton, Berčič Stanislav, Dekleva Milan, Kastelic Alojzij, Masle Josip; za nadzornika inkasantov: Ponikvar Franjo; za inkasanta in odbiratelja stavev: Ove Leopold, Narobe Mirko; za vratarja: Zalelet Avgust; za uradnika v Del. domu: Babnik Ivan; za geometra: inž. Čuček Ivan in Rons Andrej; za gradbenega inženirja: inž. Bleiweis-Trstenič Marko in za gradbenega tehnika: Seliškar Jože. — Upokojen je bil Karel Strukelj.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Don Luis je dvignil roko in začel razlagati knezu miru Ouvrardov načrt o ukradanju mehiškega srebra in o njegovem prevozu v Ameriko. Dolgo časa je trajalo, da se je don Manuel prilagodil.

»To bi že slo,« je rekel ljubljeneč še vedno nezaupno. Na misel mu je prišla izguba Louisiane.

»Zdi se, da je to edini izhod.« Nenadoma se je zelo razveselil.

Videl je možnost, da se lahko znebi dona Luisa.

»Ali naj izstavim poverljiva pisma za Mehiko in jih dam podpisati kralju?«

»Dale je rekel don Luis. »Toda še prej rabim nekaj drugega.«

»Kakor običajno,« je godrnjal don Manuel in ga vprašujoče gledal.

»Preden odpotujem, pričakujem, da bo moja soproga imenovana za kraljično dvorno damo.«

Don Manuel ga je presenečeno zazijal.

»Da,« je rekel don Luis. »Poročil sem se s potomko kraljeve hiše, damo plemenitega rodu Paleologov.«

»Castitam,« je odvrnil don Manuel. »Nocoj bom njenemu veličanstvu predlagal, da napravi v svojem spremstvu prostor.«

»Napravite to,« je rekel don Luis. »Vedno mi je mučno, preko vas prositi kralja za kakšno malenkost. Saj veste, da on rad marsikaj izprašuje.«

Priklonila sta se drug drugemu, še hladneje kot običajno. Don Luis je odšel.

Na kamini razsteno opremljene predsobe, v kateri je Antonio že pol ure v največji napetosti čakal, je udarila mala stoječa ura polne. Oba paža pri vratih pred knežjim kabinetom sta začutila korake in sta se pripravila, da izvedeta svoj tog poklon.

»Gospod, dajte mi, prosim, vaše pismo za njegovo visokost,« je rekel dvorni sluga don Diego in pomolil Antoniju roko.

Don Luis je prišel iz sobe. On in Antonio sta se spogledala. Paža sta se zopet vrnjavala in pogledala dona Luisa. Njegova roka je zastala za hrbtom na kljuki.

Slišati je bilo, kako je tikakala ura v svoji stekleni omari.

193

Dvajset sekund dolgo so se z brezmejno hitrostjo križale misli v glavi dona Luisa in Antonia.

Donu Luisu ni bilo ravno neprijetno zopet srečati Antonia, čeprav se je v njem že samo ob pogledu na ta zasovraženi obraz spet zbudila že desetletja stara jeza in grozila omajati njegovo železno ravnodušnost. To pot je prišlo še nekaj drugega. Misli je, da je Antonio mrtel. Ko ga je videl pred seboj živiga, je za trenutek mislil, da stoji pred njim duh.

Saneho je torej lagal. Ali pa so se dali podkupiti roparji, ki so napadli kočijo in pobili samo služabnike. Vsekakor je stal Antonio pred njim in potem takem je moral biti Ouvrard v Madridu. Verjetno sta oba ušla. Zopet udarec v vodo.

Že v tretje je usoda odločila proti njemu. Sedaj je bila igra približno enaka. Ali naj jo konča? Ali naj še nadalje izjiva usodo? Pametnejši naj pazi, da ne bo plačal preveč.

Vrata so se zaprla sama.

»Dobrodošli v Madridu, don Antonio! Nekako presenečen sem, da vas vidim tukaj.«

Antonio je brezmejno zastrmel. Pred vhomom je videl Ouvrardovo kočijo in na kozlu kočijaža Saneha. Sto različnih slutenj, kako se bo vedel don Luis pri srečanju, mu je šlo po glavi. Toda takega preobrata ni pričakoval. Tu ni bilo niti sledu sovražnosti. Nagnosko se je čutil razoroženega.

»Nič me ni moglo bolj presenetiti, kot da mi vaša ekscelenca želi dobrodoščilo. Pričakoval sem nasprotno.«

Stari mož ga je gledal odkrito.

»To je pomota, Antonio,« je dejal. »Za trenutek bi rad govoril z vami na samem.«

Proseč glas dona Luisa ga je še mnogo bolj presenečal kot zaupljiva oblika nagovora. Ostro ga je pogledal.

»Izvolite,« je rekel.

Don Luis ga je olajšano pogledal. Prosil je dona Diega, naj se s pažema umakne in pokazal na mizo. Sedla sta drug drugemu nasproti.

»Upam, da si ne boste napačno razlagali vzrokov, ki so me dovedli do tega, da se s vami razgovorim,« je rekel don Luis, čigar poteza na obrazu se izdajalo hudo razburjenje, in da tudi ne pričakujete, da jih bom pojasnil. To bi bilo zame nemogoče. Mislim, da se lahko sporazumeva tudi brez tega.«

Umolknil je. Zdelo se je, da premišlja.

»Nikdar vam nisem imel namena nadlegovati, don Luis. Saj se še spominjate, da ste bili ni napadalec. Preden pričneva s pogovorom, bi vam rad povedal, kako razumem stvari jaz. Prepričan sem, da nimate umazane značaje; mislim si moram torej, da ima vaša želja, odstraniti me, globlje razloge. Preveč jasno je, da ima to zvezo s preteklostjo, da bi bilo vredno o tem razglabljati. Morda sumite, da jaz kaj vem. Toda golovo ne vem nič in sem tudi trdno odločen, da ne bom ničesar raziskoval. V dvojni zmoti ste torej. Na noben način nečem ugotavljati vzrokov vašega sovraštva; zakaj tega nečem, je moja stvar in — da vas popolnoma pomirim — moja skrivnost, o kateri ne ve nihče ničesar. Toda, tudi vi si morate biti na jasnem glede naslednjega: Če boste vztrajali pri svojem zasledovanju, bom v samoobrambi prisiljen napraviti poizvedbe, ki mi jih sicer moja čast ne dopušča. Več ni potrebno, da vam povem.«

»Zagotavljam vas, da svojo stvar zastopate bolje kakor morete to presoditi sami,« je rekel don Luis. »Sedaj vam verjamem, kar pravite. Prej sem to smatral za nekaj čisto nemogočega. Toda nekatere spremembe v mojem družinskem življenju so pripomogle k temu, da sem ovrgel svoje dvome. Govorim o poroki z damo, ki vas je v vaši mladosti oskrbovala. Ona čuti za vas več kakor ste vi pripravljeni sprejeti. Po vsem tem jo boste verjetno srečali na dvoru.«

Antonio ni mogel skriti svojega začudenja.

»Ali je starec postal klepetulja,« si je mislil, »ali mi hoče radi Fides zavezati usta? To je vendar tako neverjetno, kakor je sploh življenje samo.« Don Luis ga je gledal brez sledu zlobe.

»Obema želim miru,« je rekel Antonio mirno. »Kaj pričakujete od mene vi?«

»Prav to,« je odgovoril don Luis, »mir. Ali naj zaključiva svoje račune? Sedaj sva se sporazumela. Priznam, da sem tisti, ki je odprl računa. Toda priznajte tudi vi, da niste niti mogli niti hoteli vedeti, zakaj sem to napravil. Prepustim vam, da napravite za ključno črto.«

»Kje je moj sluga?« je vprašal Antonio.

»Kje je moj sluga?« je odgovoril don Luis. »Kočija...«

»Čaka pred vrati na vas,« je vzkliznil Antonio. »Pustimo jo zunaj, Ouvrardova je. O tem se lahko razgovarjate z njim. Toda moj kočijaž?«

»Pri moji veri. O njem ne vem ničesar,« je pojasnil markiz.

Od tu in tam

Veterinarski sporazum glede izvoza naše živine na Reko je bil sklenjen nedavno. Določeno je bilo, da se bo smela pošiljati v Italijo iz naše države le živina iz tistih krajev, kjer ni bilo 40 dni pred pošiljavo nobene kužne živalske bolezni. Zato bo morala imeti vsaka pošiljka posebnega potrdila živosodržavnika, da v istem kraju ni bilo bolezni. Da pa ne bi tihotapeli iz okuženih krajev pošiljati živine, je bilo sklenjeno, da ne bo smela v Italijo tudi tisti živina, ki izvira iz neokuženih krajev, ki meje na okraje, kjer je bila pred nedavnimi še živalska kužna bolezen.

Farmaceutski oddelek na medicinski fakulteti je uredila belgajska univerza. Studij bo trajal štiri leta, vendar pa predavanja ne bodo v celoti ločena. Slušatelji medicine in farmaceutike bodo obiskovali ista predavanja, le v nekaterih pogledih bodo zaradi posebnih potreb lekarniškega poklica uredili specialna predavanja.

Z brezmotornim letalom je v štirih urah in pol preletel razdaljo med Vrščem in Pančevom študent Pja Crnjanski na svojem letalu »Komar«. Jadranski sport je v naši državi že lepo razvit in se zanj navdušuje zlasti mladina. Sedem šol obstoja v državi, kjer se mladina uči zadržati v zraku. Prva je bila šola na Blokalu, kjer so bili postavljeni tudi prvi jugoslovanski jadranski rekordi. Navadno izbrabijo za vzlet pobočje kakšnega hriba. Novi junak brezmotornega letenja Crnjanski pa si je izbral čisto drugačen cilj: preleteti določeno razdaljo in se na določenem mestu tudi spustiti. Če vemo, da je jadranje v zraku prav za prav le borba z zračnimi tokovi, ki letalo zanesajo tudi drugam, kakor si letalec zamisli, lahko mislimo, da je uspeh Crnjanskega krasen. Student je odletel iz Vršca in pristal točno na letališču v Pančevu. Med letom je bil nekajkrat dosegel tudi višino 1800 m. Jadranci, ki so se šolali v jadralski šoli v Vršču, so dosegli že več lepih uspehov. Tako se je enemu izmed njih posrečilo obdržati se v zraku nepretrgano 12 ur, drugi pa je preletel razdaljo 123 km.

Že drugo leto posluje v donavski banovini banovinska zavarovalnica za zavarovanje poljskih posevkov proti loči in drugim vremenskim nevarjem. Zavarovalnica je podelila že v prvem letu svojega delovanja velike zavarovalnine. Kmetje plačujejo na vsako katastrofo jutro obdelane zemlje po 6 din. dobe pa ob priliki uničenja za vsako jutro po 600—700 din. če je uničeno žito, po 500—600 din za vinograd, po 400—600 din za sadno drevje in po 300—400 din za uničeno katarsko jutro, posejano z industrijskimi rastlinami.

Proti znanemu levčarskemu politiku dr. Dragoljubu Jovanoviću je bila večeraj pred sodiščem za zaščito države izrečena obsodba. Jovanović je bil obsojen po § 1, točka 1 zakona za zaščito države, po § 307 k. z. in po § 1, točke 4, 5 in 6 zakona o zaščiti države skupno na 14 mesecev zapora in na 1000 din globe. Kazen bo moral odsedeti v Sremski Mitrovici. V kazni se mu vrata tudi preiskovalni zapor.

Voditelji belgajskega dela opozicije se posvetujejo še naprej o predlogih, ki jih je predsednik vlade Dragica Cvetković postavil dr. Mačku in o protipredlogih, ki jih je dr. Maček izročil predsedniku vlade. Na dveh posvetih sta bila navzoča tudi Večeslav Vilder in Sava Kosanović iz Zagreba. Treji posvet je bil večeraj dopoldne na stanovanju Jože Jovanovića.

Mednarodna železniška konferenca se je večeraj zaključila v Splitu. Z delom sta se bavili dve komisiji, ki sta preračunale 228 predlogov. Posvetov so se udeleževali zastopniki skoro vseh evropskih držav, ki imajo nad 2000 km železnice normalnega tira. Del delegatov je že zapustil Split.

Okrajnega glavarja v Arangeljevo toži poslanski kandidat na dr. Mačkovi listi Čeda Plečević zaradi klevete. Tik pred volitvami je bil namreč ubit zloglasni hajduk Koreja, a njegovo truplo je bilo na sam dan volitev prepeljano v hišo okrajnega glavarstva, da so ga hodili ljudje gledat. Obenem se je bila razširila govorica, da je bil Koreja v zvezi z opozicijskimi poslanci in da je zanje agitiral pri ljudeh. Koreja je baje grozil s smrtjo vsakomur, ki ne bi glasoval za Plečevića. Po Plečevićevih trditvah je imela ta govorica med volivci silen odmev in je on sam zato pri volitvah propadel. Krivega za razširitev take govorice smatra glavarja Milentija Milovanovića in ga je zato tožil sodišču. Razprava bo trajala več dni, ker bo sodišče moralo zaslišati mnogo prič.

Med spanjem je padel iz voza in se ubil Mijo Bisetić iz Ljilže. Dnava je bil naložil na voz seno in ga hotel zapeljati v Aalipašnost. Med vožnjo pa je na vozu zaspat. Ko so konji sami zapeljali v mesto, se je na ovinku voz nagnil, da je Bisetić padel in si na pločniku razbil glavo.

Sredi mesta je oklal svojo nezvesto ženo Salko Kološ iz Sarajeva. Tik pred začetkom mohamedanskega posta se je bil oženil z Bisero, toda že po dveh mesecih mu je pobeignila spet nazaj k svoji materi, ki ima devet otrok. Bisera je začela živeti razuzdano. Salko jo je prišel iskat, pa je doma ni našel. Pač pa jo je izsledil v nekem nočnem lokalu. Ko ga je zagledala, je pobeignila v lijakerski voz. Tu jo je Salko ujel in velel kočiju, naj vozi. Medtem pa sta se prepirala, dokler ni mož potegnil noža in zadal ženi tri smrtno nevarne rane.

Leseno kolo je izdelal kmet Ilija Gjurić iz Popovića pri Sopotu. Ko se je z njim pripeljal na semen, je izval pri ljudeh veliko senzacijo. Povedal je, da je vse dele kolesa izdelal sam iz kuhane orehovine, le verigo in nekaj manjših delov, ki morajo biti kovinasti, je kupil. Obenem je dejal, da se ne bo ustavil pri tem izdelku, temveč bo poskušal narediti iz lesa še kako drugo moderno vozilo.

Da bi se priklopil do lastnega kolesa, je ubil svojega 16-letnega tovariša 18-letni Radoslav Radulović iz Podujeva. Sin gostilničarja Devčića si je pri mehaniku sposodil kolo in se odpeljal iz trga. Na poti je srečal Radulovića, ki ga je prosil, naj mu posodi kolo. Ker pa mu Aleksander tega ni ugodil, je šel Radulović po puško in Aleksandra ustrelil. Kolo je potem skril in se nameraval z njim odpeljati v širni svet. Toda poprej so ga prijeli orožniki in oddali sodišču.

Orkanska burja je divjala predvečerašnjim in večeraj po Hrvatskem Primorju in na otoku Krku. Vihar je uničil veliko vinogradov in sadovnjakov, a na morju je razbil več ribiških ladij. V Zablacu pri Šibeniku pa je strela udarila v hišo Anta Grgasa, v kateri je bilo 24 ljudi. Vse je strela omamila, a na srečo ni nobenega hujske poškodovano. Oškodovanci so se obrnili na bansko upravo za pomoč.

Kateri kamniški mestni grb je prvobiten

Znanih je šest vrst grba, le znanstveniki si niso edini v tem, kateri je najstarejši

Pred leti je gotovo vzbudila precejšnjo pozornost polemika o kamniškem mestnem grbu. Nekdo je po vsej pravici očital Kamničanom, da premalo pazijo na enotnost svojega grba, ki je skoraj v vsaki knjigi drugačen. Znanih je najmanj šest variant kamniškega grba in razlike so tako velike, da je bilo res potrebno enkrat za vselej določiti prvotno obliko.

Mestna občina se je obrnila za mnenje na naše poznavalce grbov in na veterinarskega inšpektorja g. Sadnikarja, ki je že na Dunaju z velikim zanimanjem študiral heraldiko (nauk o grbih). G. Sadnikar je bil v najstarejših zvezah z največjim avstrijskim poznavalcem grbov grofom dr. Gastonom Petteggom, ki je bil pred vojno več let zaporedoma letoviški gost v Kamniku. Ta učenjak svetovnega slovesa, naslovni nadškof in doktor filozofije, teologije in prava je imel neverjetno dober spomin in je do podrobnosti poznal rodovnike in grbe vseh avstrijskih plemiških rodbin in domala tudi vseh mest. Vedel je za izvor vseh grbov in za njihove spremembe v teku dobe.

G. inšpektor Sadnikar nam je takole osvetlil izvor kamniškega mestnega grba in s svoje strani utemeljil njegovo pravilno obliko, katere naj bi se držali za naprej:

Kamniški grb ima svoj početak v znani bajki v zakletih grofcih Veroniki iz Malega grada. Kdaj je nastal ta grb, se seveda ne da točno določiti, sega pa prav gotovo že v drugo polovico srednjega veka, to je v začetek 13. stoletja, ko je že Kamnik slovel kot ugledno mesto z mnogimi pravicami. Tudi vemo, da je že stala v tem času na Malem gradu cerkev, čije zidave je dala osnovo bajki o zakletih Veroniki. Najstarejši list, v katerem se omenja Kamnik kot mesto, je iz leta 1229, prvi poznani župan pa je neki Jakob, ki je županoval od 1301 do 1304.

Iz mnogih odtokov kamniškega grba bo gotovo najpriljubljenejši oni, ki je najstarejši in torej najbližji izvoru. Najstarejši lik kamniškega mestnega grba je upodobljen in izobno ohranjen na kvadratnem metru veliki kamniti plošči v visokem reliefu. Na tej plošči drži stoječ angel štiri grbe, in sicer hababurški, nemški, kamniški in kranski deželni grb. Na tem ima enoglavni orol namesto pozneje uvedenega polumeseca na prsih le napisan trak.

Po zadržilu dr. Pettenega je bila ta plošča nekoč vzdignjena nad glavnimi mestnimi vrati, kakor so imeli tudi graški nad glavnim vodom v grad vzdignjene svoje grbe. Plošča izhaja iz 13.

stoletja. V preteklem stoletju je še krasila pročelje kamniške mestne hiše, zdaj pa je vzdignjena v veži osnovne šole. Kamniški grb na tej plošči nam kaže sredi štita kamenita vrata mestnega obzidja (ali pa morda Malega grada?). V odprtini teh vrat stoji v halji grajska gospodična Veronika, vhod pa čuvata dva zmaja, obrnjena na levo in na desno. Na desni strani je v ozadju peterokraka zvezda danica, na levi pa prvi krajec meseca, obrnjen s polkrogom proti Veroniki.

Vsi poznejši grbi, upodobljeni na predmetih in na pečatih, so z redkimi izjemami napačni glede zvezde in meseca, ki sta zamenjana. Najstarejši lik nam pravilno kaže vzhajajočo zvezdo Venero, ki vzhaja pred soncem na heraldično desni strani na obzorju, mesec kot večni pojav, pa je na zapadni, nasprotni strani. Simbolično oznanjujeta oba lika nebesnih teles srečno prihodnost, upanje, napredek, porast. Zamenjavo so povzročili grborci in graverji pečatnikov zaradi nepazljivosti in nevednosti pa se je širila in je postala stalen pogrešek. Grajska deklica Veronika je na kamnitnem grbu upodobljena gologlava, dolgolasa in oblečena v dolgo haljo, ker predstavlja grajsko hčer v dnevnih obleki. Poznejši risarji so jo pričeli oblikovati kot bajno deklico, popolnoma gola, z zlato krono na glavi in z razpletenimi lasmi ter od pasu naprej izpremenjeno v kačo, kakor se je po pravilici prikazovala ponoči. Kakor dokazujejo pečati in grb na mestnem vodnjaku, se je ta oblika najbolj udomačila. Zmaja simbolizirata čuvarja zaklete grajske hčere.

Vsi smo si pač edini v naziraju, da moramo pri določitvi pravičnega kamniškega mestnega grba slediti latinskemu reku: »Kamenje govori, in se med številnimi variantami odločiti za ono najstarejšo obliko, ki nam je ohranjena na omenjeni kamniti plošči iz 13. stoletja. G. inšpektor Sadnikar je sam naredil dva primerka kamniškega grba po najstarejšem ohranjenem vzorcu. Eden, krasno izdelan in pozlačen krasi Maistrovo spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši na Šutni, drugi pa je obešen nad seznamom kamniških županov v občinski pisarni.

Nekateri naši znanstveniki pa so spet mnenja, da predstavlja ženska postava v dolgi halji med mestnimi vrati patrono mesta Kamnika sv. Marjeto. Potrebno bi bilo, da se tudi s te strani osvetli mnenje o izvoru kamniškega mestnega grba. Oblika bi v obeh slučajih ostala ista, pa naj deklica v halji pomeni bajno Veroniko ali pa sveto Marjeto.

Stavka krojaških pomočnikov in šivilj se je končala s sporazumom

Kranj, 20. aprila. Znano je, da nekateri krojaški mojstri in mojstrice zelo slabo plačujejo svoje pomočnike, pa ne samo v Kranju in okolici, temveč tudi drugod. V Sloveniji je lepo število šivilj, ki plačujejo svoje pomočnice po 15 in celo po 10 din dnevno. Če se tu in tam pomočnica upre zaradi slabe plače ali zaradi neplačane nočnega dela, ji mojstrica zagrozi z odpustom.

V letošnji zgodnji pomladi so začeli krojaški pomočniki in šivilje-pomočnice zahtevati izboljšanje svojega položaja. V februarju je predložila podružnica Osrednjega društva pomočnikov oblačilnih strok v Kranju kolektivno pogodbo Zdrženju krojačev in krojačic, v kateri so zahtevali zvišanje plač, in sicer v treh plačilnih razredih. Pomočniki, ki se prištevajo v I. plačilni razred, so zahtevali mezdo 5,50—3,50 din na uro. Oni, ki spadajo v II. skupino so zahtevali 5—3 din, a pomočniki III. plačilnega razreda pa po 4,50—4 din na uro. Šivilje-pomočnice so zahtevale po 5, 4 in 3 din plače na uro. Zdrženje krojačev in krojačic se je ta zahteva, zdela tako pretirana, da o njej sploh ni sklepalo, temveč jo je odklonilo.

27. marca je bilo na okrajnem glavarstvu v Kranju pogajanje med predsednikom Zdrženja krojačev in krojačic in med zastopniki podružnice Osrednjega društva pomočnikov oblačilne stroke v Kranju. Pri teh pogajanjih ni prišlo do sporazuma, ker predsednik Zdrženja sploh ni stavil nobenega predloga. V ponedeljek 3. aprila so bila ponovno pogajanja. Tajnik Zdrženja krojačev in krojačic g. Novak je stavil pomočnikom predlog, po katerem se bi jim v bodoče plačalo na uro po 3,50, 3 in 2,50 din, na kar zastopniki pomočnikov niso pristali in so zahtevali po 4, 3,50 in 3 din na uro.

Se isti dan, torej na ponedeljek pred Veliko nočjo, ko imajo mojstri in mojstrice največ dela, so krojaški pomočniki in šivilje-pomočnice stopile v stavko.

Na prošnje Delavske zbornice je banska uprava sklicala za torek 19. aprila sestanek podružnice Osrednjega društva pomočnikov oblačilnih strok v Kranju in Zdrženje krojačev in krojačic v Kranju, da bi se sklenil sporazum in da pomočniki in pomočnice nehali stavkati. Po daljšem pogajanju se je dosegel sporazum. Odslej bodo krojaški mojstri kranjskega okraja plačevali svoje pomočnice po 3,50, 3 in 2,50 din na uro, šivilje-pomočnice pa bodo dobile po 3,25, 2,75 in 2,50 din na uro.

Velika kmetijska razstava na jesenskem velesejmu

Ljubljana, 21. aprila.

Kmetijske razstave na jesenskih velesejnih v Ljubljani so bile pred leti že tradicionalne. Dolgo vrsto let jih je prirejal velesejemski kmetijski odbor, ki mu je načeloval neumorni, sedaj žal že pokojni predsednik Viljem Rohrmann, s pomočjo kmetijskega oddelka kr. banske uprave, kmetijskih zavodov in družb. Velesejemje ob priliki svojih jesenskih prireditvev v teku zadnjih let prikazal nekaj važnih in zanimivih razstav z drugih področij. Za letošnjo jesen od 2. do 11. septembra pa pripravljata pomnoženi kmetijski odbor strokovnjakov ter kmetijski oddelki kr. banske uprave s sodelovanjem Sadržarskega in vrtnarskega društva, Čebelarkega društva, Zveze mlekarških združenj, Zveze selekcijskih združenj za eivorjavo govedo, Kmetijske družbe, društev za rejno malih živali itd. obsežno kmetijsko razstavo, ki bo gotovo v veselje, božilo in pomos slehernemu kmetovalcu, čebelarju, vrtnarju, rejcu in vsem drugim, ki se udeležujejo na kateremkoli področju kmetijstva.

Diplomirani tehniki! Ponovno Vas opozarjamo, da se bo vršil jutri ob pol 20 redni občni zbor Zdrženja diplomiranih tehnikov, sekcija Ljubljana in sicer v salonu restavracije »Sestica«, Tyrseva cesta 6. Razpravljalo se bo o mnogih aktualnih problemih našega stanu, zato je dolžnost slehernega diplomiranega tehnika, da se obično zbora udeleži.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer- sko stanje	Tempe- ratura v C°		Relativna vlažn. %	Obiskost 0-30	Veter (smern, jakost)	Pada- vine	
		naj- večje	naj- manjše				mm	vrsta
Ljubljana	763.2	15.8	3.8	78	0	0	—	—
Maribor	768.1	14.4	4.0	70	3	0	—	—
Zagreb	770.4	15.0	7.0	60	8	ENE ₂	—	—
Belgrad	768.5	15.0	5.0	90	4	N ₄	10	dež
Sarajevo	769.3	15.0	2.4	60	6	0	—	—
Vis	763.6	13.0	8.0	60	4	S ₂	—	—
Split	763.6	18.0	11.4	40	5	NE ₂	—	—
Kumbar	761.4	22.0	12.4	50	8	NE ₂	6.0	dež
Rab	765.7	15.0	5.4	60	6	NE ₂	—	—
Obzračnih	761.6	21.4	8.0	40	8	NW ₇	51.0	dež

Vremenska napoved: Večinoma jasno, stanovitno, čez dan nekoliko topleje.

Koledar

Danes, petek, 21. aprila: Anzelm.

Sobota, 22. aprila: Soter.

Obvestila

Nočno spizbo imajo lekarno: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta.

Predavanje Prirodoslovnega društva. V torek 25. aprila predava v mineraloški predavalnici univerze g. univ. prof. dr. inž. Janko Kavčič o »Specialnih cementih«. Začetek ob 18.15.

Če se hočemo Slovenci v svetu uveljaviti, moramo predvsem pokazati na kako visoki stopnji je naša splošna kultura. Da smo na to stopnjo lahko ponosni, nam je porok predvsem naša glasbena kultura, ki jo goje prav vsi sloji slovenskega naroda in v poslednjem času predvsem naša mladina. To dokazujejo številni mladinski zbori na raznih slovenskih solah in v raznih krajih naše domovine, ki se lahko merijo z uspehom z vsemi podobnimi ustanovami v zunanjem svetu. Ena najvidnejših mladih pevskih družin, ki v poslednjem času posebno stopa na plan, je mladinski zbor meščanske šole na Rakeku. Ta zbor, ki šteje okrog sto pevcev izvaja predvsem dela moderne literature in to svoje delo hoče pokazati Ljubljani v ponedeljek, dne 24. t. m. na koncertu v veliki Filharmonični dvorani. Ljubljancem vabimo, da pridejo poslušati mladinski zbor z Rakeka v ponedeljek ob pol 9 zvečer. Sedeži od 20 din navzdol so v predprodaji v knjižarni Glasbena Matice na Kongresnem trgu.

»V Snihu!« pa »no kajzice imame« je naslov skiptičnega predavanja, ki ga bo imel dr. p. Roman Tominec v torek, 25. t. m. ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani na 52. prosvetnem večeru Frančiškanske prosvete M. O. Sodeluje društveni pevski zbor. Ker bo to zaključno predavanje v tej sezoni, bomo poskrbeli ta večer za prav priročno slovo od članov in prijateljev naše prosvete. Priporočamo nabavo vstopnic v predprodaji v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanskem prehodu po enotnih cenah 3 din.

Dvodnevni izlet ZAKS v Gorice, Benetke in Padavo. Prvi dan ekekurzije 14. maja 1939: Odhod avtobusa dne 14. maja ob 2 zjutraj izpred Delavske zbornice v Ljubljani v Ajdovščino in dalje proti Gorici. Ogled Gorice. Ob 9 odhod iz Gorice na bojišča k Sv. Mihaelu. Mimo Doberdobskih jezer v vas Doberdob in v Sredolpe. Od tam v Benetke. — Drugi dan ekekurzije dne 15. maja: Po zajtrku v Benetkah z motorno ladjo na Markov trg. Nato h kosilu. Takoj po kosilu se odpeljemo v Padovo, od tam pa v Saonaro, kjer bo ogled drevesnic bratov Zgaravati. Po ogledu drevesnic se vrnemo v Trst. Odhod iz Trsta točno ob 23. Vožnja s kolektivnim potnim listom vstopnic v Benetkah večerjo, prenočišče, zajtrk in kosilo ter dve vožnji z motorno ladjo na trg Sv. Marka in nazaj, vstopnina v Dožev palačo in vožnja z električnim dvigalom na razgledni stolp ter vstopnina v Trstu za ogled akvarija, velja za osebo samo 390 din. Prijave sprejema tajništvo ZAKS, Ljubljana, Miklošičeva cesta 22-1, do vključno 6. maja 1939. Prijavi je priložiti dve fotografiji ter dovoljenje okrajnega glavarstva, katerega dobite brezplačno.

Mesto venca na grob pokojnemu Matiji Wrišcherju je darovala Zveza gospodinj, Ljubljana, Gradišče, 100 din zavodu za raziskovanje in zdravljenje novotvorb v Ljubljani.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — začetek ob 8 zvečer:

Petek, 21. aprila ob 15: »Hlapci. Dijaška predstava. Globoko znizane cene od 14 din navzdol. Izven.

Sobota, 22. aprila: »Potovanje v Benetke. Red A. Nedelja, 23. aprila: »Živi mrtveci. Izven. Znizane cene.

OPERA — začetek ob 8 zvečer:

stovanje Josipa Gostića. Petek, 21. aprila: Zaprt. Sobota, 22. aprila: »Falstaff. Premiera. Nedelja, 23. aprila: ob 15: »Ero z onega svetla. Izven. Znizane cene. Ob 20: »Vse za šaloc. Izven. Znizane cene. Ponedeljek, 24. aprila: Akademija Sokola Ljubljana-matica. Izven.

Mariborsko gledališče

Petek, 21. aprila: zaprt. Sobota, 22. aprila ob 8 zvečer: »Potopljene svete. Premiera. Red B. Nedelja, 23. aprila ob 8 zvečer: »Dijak prosjak. Znizane cene.

1. slovenski delavski tabor

Zveza združenih delavcev, organizacija slovenskega delavskega stanu priredi dne 7. maja ob 10 dopoldne v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani manifestacijsko zborovanje. Zveza in njene podružnice to zborovanje intenzivno pripravljajo in bo po pripravih sodeč to brezdvomno največje in najlepše delavsko zborovanje, ki smo ga doslej v Sloveniji imeli. Na zborovanje so vabljeni odlični predstavniki našega narodnega in državnega življenja, naših stanovskih in kulturnih društev. Manifestacija shoda se udeležijo tudi močna skupina delavstva iz Jugoslava, kakor tudi centralno tajništvo naših Delavskih zbornic.

Cerklje pri Kranju

Vlom. V noči od točka na sredo je bilo vlomljeno pri tukajšnjem mesarju Jožetu Likozarju, kateremu so tatovi odnesli v dveh posodah 150 kg elanine in 26 kg masti. Za tatovi je takoj začelo poizvedovati tukajšnje orožništvo, ki je kmalu našlo sled, katere jih je vodila proti Gradu k zloglasni Betonovi hiši, ker so tudi našli ukradeno blago. Nekaj članov tatinske družbe, ki ima svoje člane tudi v Senčurju, so že aretirali Glavnega — Betona — pa da sedaj še niso našli.

Športne vesti

Nasprotstvo med zagrebško nogometno podzvezo in Jugoslovansko nogometno zvezo traja dalje. Nasprotstvo glede ureditve in reorganizacije našega nogometnega športa zavzema vedno ostrejšo obliko. Posebni odbor Jugoslovanske nogometne zveze, ki bi imel proučiti zagrebški predlog o prenosu jugoslovanskega nogometa, se je razšel, češ da Zagrebčani niso Zvezi niti stavili predloga, o katerem naj bi ta odbor razpravljaj. Zato bo pa Zveza sklicala poseben sestanek vseh štirinajstih predsednikov nogometnih podvez, ki bo razpravljala o razmerah v našem nogometnem športu.

Zagrebška nogometna zveza smatra ta postopek Zveze kot navadno zavlačevanje, ki bo trajalo toliko časa, da bodo odigrane vse mednarodne tekme, ki so letos na programu, v Belgradu. Zagrebčani s tem postopanjem Belgrada ne soglašajo in so o tem tudi razpravljali. Zagrebška nogometna podzveza je zaenkrat trdno odločena nadaljevati ta boj in sicer tako kakor ga je začela in z vsemi onimi sankcijami, s katerimi je grozila. To pomeni, da bo ta boj pripeljal tako daleč, da bodo Zagrebčani izstopili iz Zveze. Zagrebčanom se bo po vsej verjetnosti pridružila tudi osješka in splitska podzveza, ki dosedaj zaenkrat popolnoma soglašata z Zagrebčani. Zagrebčani so na svoji zadnji seji tudi sklenili, da se ne udeležijo konferencie vseh predsednikov podvez. Temu sklepu se bodo pridružili tudi Osječani in Splitčani. Razmere v našem nogometnem športu torej niso prav nič rožnate ampak vodijo naravnost v ločitev.

Prvo tekmo za Davisov pokal bodo igrali jugoslovanski igralci od 5. do 7. maja v Zagrebu in sicer z irsko reprezentanco. Po poročilu, ki ga je sprejel večeraj teniška zveza v Zagrebu je irska reprezentanca, ki bo igrala v Zagrebu že na potu in bo prispela v Zagreb 28. aprila. Irski bosta zastopala samo dva igralca. Irci pridejo v Zagreb zato tako zgodaj, da se privadijo na naša trda igrišča; oni so namreč navajeni le travnatih igrišč.

Miting SK Planine na Stadionu brez vstopnice

Jutri popoldne priredi SK Planina zanimiv lahkoatletski meeting, ki obeta biti zelo zanimiv. Startajo priznani slovenski lahkoatleti, kakor Markovič, Košir, inž. Marek, Žgur, Nabernik, Zagar, Klinar itd.

Borbo jugoslovanskemu rekordu je napovedal Košir Zmagoslav, član SK Planine, na 2000 m. Morda bo poskusil tudi Janko Klinar v petoboju.

Discipline bodo zelo številne, in sicer: skok v daljavo (sen., omlad., jun. C); kopje — 800 gr (sen., omlad., jun. C), 200 m (sen., omlad., jun. C), višina (omlad., sen., jun. C), disk — 2 kg (omlad., sen.), disk — 1,75 kg (jun. C), 1500 m (sen., omlad., jun. C), 2000 m (omlad.), 100 m (sen., omlad., jun. C), 1000 m (jun. C in B).

Po Češkem in Moravskem

Politična vzgoja mladine na Češkem

Mladina je bodočnost. Tega se dobro zavedajo tudi v sedanjem nemškem protektoratu Češke in Morave. Zato so posvetili posebno skrb vzgoji mladine na Češkem in Moravskem. Posebna komisija odbora »Narodne skupnosti« se zdaj vso vno bavi s tem vprašanjem, ki je za podjarmljene češke kraje gotovo najpomembnejše. V načrtu imajo, da je treba mladino v najkrajšem času organizirati. Mladina ne bo predstavljala samostojnega političnega gibanja, pač pa ji bo omogočeno, da se organizira v »Narodni skupnosti«; namen te organizacije pa bo politična vzgoja. V duhu narodne skupnosti se bo morala vzgajati mladina od 17. do 24. leta. Komisija odbora »Narodne skupnosti« bo zdaj reševala vprašanje takšne organizacijske oblike, ki bo lahko odpravljala tudi stanovske razlike. Vzgoja v tej organizaciji — pravijo — bo najboljša šola bodočih delavcev Narodne skupnosti.

Osrednji zdravniški svet — najvišja zdravniška organizacija

Zaradi združenja in poglobitve medsebojne delavnosti stanovskih zdravniških društev na Češkem in Moravskem je bil ustanovljen Osrednji zdravniški svet. V tem svetu so zastopniki zdravniških zborskih iz Češke in Moravske, trije zastopniki Osrednjega združenja čeških zdravnikov in društva »Verein der deutschen Aerzte«, ki jih imenuje minister za socialno politiko in ljudsko zdravje. Osrednji zdravniški svet je najvišja organizacija zdravniškega stanu in posvetovalni organ oblasti. Ima tudi pravico skrbeti za pravično razporeditev zdravnikov na ozemlju češko-moravskega protektorata. Ustanavljanje drugih stanovskih zdravniških organizacij je prepovedano.

Po Češkem in Moravskem že nabira o kosti

Trgovinsko ministrstvo češko-moravskega protektorata je izdelalo zanimiv in za sedanje razmere značilen zakonski osnutek, ki je vzbudil v teh krajih veliko pozornost. To je zakonski osnutek o zbiranju — kosti, seveda ne človeških. Ta osnutek je omenjeno ministrstvo izdelalo v sporazumu z zastopniki industrije in tistih, ki bi se predvsem bavili z nabiranjem kosti in za katere bi to imelo posebne koristi. Kakor pravi zakonski osnutek, bodo v bodoče pobirali kost najraznovrstnejših živali povsod po Češkem in Moravskem. Za kaj bodo te kosti porabljali, ne bo težko uganiti, saj je znan oni izrek o vragu in muhi.

Češki Rdeči križ

Bivši češkoslovaški Rdeči križ se zdaj imenuje »Društvo Rdečega križa v Pragi«. Področje tega društva je vse ozemlje češko-moravskega protektorata. Sedanje ime tega društva pa je le začasno. Prevladuje prepričanje, da bo končno veljavno njegovo ime »Češki Rdeči križ«. V zad-

njih časih je bilo to društvo še prav posebno delavno in se je odlično izkazalo posebno tedaj, ko je bila na Češkoslovaškem izvedena mobilizacija, pozneje pa pri svojem skrbstvu za begunce. »Rdeči križ« pa še vedno nadaljuje s še podrobnejšo organizacijo, da bo lahko v še popolnejši meri služilo svojemu namenu. V Pragi in po vsej deželi so zdaj številni tečaji, ki imajo namen, da bi se prijavilo za to človekoljubno delo tudi čimveč »zaščitnih sester«.

Spremembe v praškem muzeju

V zadnjih časih so nastale precejšnje spremembe tudi v praškem muzeju na Vavčevem trgu. Vse predmete, ki so shranjeni v tem muzeju, so zdaj drugače razmestili po muzejskih prostorih, kakor pa so bili razmeščeni prej. Za časa teh preureditev pa so muzej zaprli in niso vanj spustili nobenega nepoklicanega gosta. Počasi pa se preureditev bliža koncu in bodo ljudje spet lahko hodili gledat dragocene predmete, ki so shranjeni v tem muzeju. Te dni bodo — kakor napovedujejo — odprli prvo nadstropje muzeja, kjer zdaj urejajo slike mesta Prage, ki jih bodo razporedili tako, kakor so v zgodovini nastajale. Te slike bodo kazale zgodovinski razvoj češke prestolnice od najstarejših časov do danes. V posebnem oddelku bodo baje prikazovali tudi slike iz najnovejše dobe, kajti smatrajo jih tudi že primerne za muzej.

Največja pozornost obrambi civilnega prebivalstva za primer letalskega napada na Anglijo

Med tem ko se v posameznih prestolnicah razvija pospešena diplomatska delavnost, kaže Velika Britanija hiter napredek v izpolnitvi narodne obrambe. Vojnno ministrstvo je uvedlo danes dve vojaški reformi. Po prvi se vojaška služba skrajšuje od 6 na 4 leta, po drugi pa se rezervistom nudi prilika, da se vrnejo pod zastavo. Angleška industrija, katere zastopniki sodelujejo z vlado, se odločno pripravlja za primer potrebe. Tako je n. pr. angleška kemična industrija edina industrija, ki poleg železniškega prometa zaposluje največje število nameščenecv. Zdaj je bilo sklenjeno, da bodo nameščenci pri kemičnih industrijskih podjetjih dobili odpravnino v primeru vojne, in sicer vsak posameznik od 63.000 delavcev, ki bi morali stopiti v vojaške oddelke. Ta teden se je začela nova propaganda za 100.000 mladih bolničark, ki bi delale po bolnišnicah kot pomožne osebe v primeru vojne. Vse krajevne oblasti so dobile nalog, da posvete organizaciji obrambe civilnega prebivalstva večjo pozornost kot pa vsem drugim delom. Ta odlok velja za prihodnje tri mesece. Vsak teden zgradi 10.000 z jeklom obloženih zavetišč pred morebitnimi napadi iz zraka. Dva milijona zavetišč bo ljudstvu zgradila brezplačno.

Posvetovalni odbor ministrstva za narodno obrambo je objavil svoje poročilo o graditvi za-

Ameriški »metalci ognja«.

vetišč pred letalskimi napadi. To poročilo je objavljeno v obliki Bele knjige. Po ugotovitvah strokovnjaka, ki je drugače svetovalec pri delu za narodno obrambo, sira Johna Andersona je sistem »raztresenih zavetišč«, ki morejo varovati prebivalstvo pred drobcami bomb in pred ruševinami, boljši kot pa globoka izkopana zavetišča in neprobojne strehe za vse civilno prebivalstvo. Poročilo dalje pravi, da s sistem »raztresenih zavetišč« predstavlja edini način, po katerem se more pravčasno zavarovati civilno prebivalstvo, kar je gotovo največjega pomena. Proti globoko izkopanim zavetiščem govorita dve okolščini: 1. ta sistem zahteva večje materialne žrtve za popolno njegovo izvedbo; 2. predstavlja tehnične težave, kajti treba je zgraditi sistem zavetišč, do katerih bi v primeru potrebe prebivalstvo moralo priti hitro. Poročilo dalje tudi pravi, da bi bilo potrebno v dveh letih zgraditi podzemsko zavetišče v obliki predora, dolgega 16 milj, v Londonu. Ta predor pa bi mogel nuditi zavetišče samo 160 tisočim ljudi.

Prenosljiva 'eklena zavetišča

Minister za narodno obrambo sir John Anderson je podal v spodnji zbornici izjavo o vladni politiki v zvezi z uvedbo zakona za obrambo civilnega prebivalstva pred morebitnimi letalskimi napadi. Izjavil je, da so zavetišča pred bombami namenjena vsemu prebivalstvu, vendar se to praktično ne da izvesti. Vlada se pa ne bo ustrašila nobenega truda, da čim prej izvede organizacijo obrambe civilnega prebivalstva pred letalskimi napadi v krajih, ki bi utegnili biti ogroženi. Posebno važnost polaga vlada temu, da se zgrade zavetišča za razne važne točke in ustanove, ki so življenjskega pomena. Razdelitev prenosljivih jeklenih zavetišč gre hitreje od rok, kakor so prvotno mislili, doslej je razdeljenih že 300.000 takšnih zavetišč, za poldrugi milijon ljudi.

Umrl je mož — „deveto čudo“

V Londonu je te dni umrl mož, ki so ga splošno imenovali »deveto čudo svetca«. Bil je doma iz Egipta. Njegovo pravo ime je bilo Hadži Ali. Sloviti in vsepovsod znan je postal po tem, da je požiral najrazličnejše predmete. Te svoje umetnosti je kazal tudi pri javnih predstavah po angleških varietejih. Hodili so ga gledat tudi ugledni zdravniki, da bi se prepričali, če je vse res, kar pripovedujejo ljudje o tem čudnem možu. In ko so videli, so verjeli. Ostal pa jim je mož vendar velika uganka. Hoteli so se prepričati, če jih le ne vara, na ta način, da so ga rentenizirali. Ugotovili so, da ima v svojem želodcu res vse tiste predmete, ki jih je pred radovednim občinstvom pogotil. Požiral je najraznovrstnejše stvari: zlate ure, svilene robce, steklenice, žive ribe in žabe

S čim so zaposlene nemške delavke

Zavod tako imenovane delavske fronte v Nemčiji je objavil podatke o delovanju ženskega urada, ki skrbi za ženske, zaposlene po raznih nemških podjetjih. Kakor kaže število delavskih knjižic, izdanih ženskam na področju starega nemškega rajha, je bilo lani zaposlenih na tem področju 7.312.992 delavk. Od teh jih je organiziranih v nemški delavski fronti — članstvo v tej organizaciji je baje prostovoljno — nad 4.100.000. Ženski urad je lansko leto izšolal nad 13.000 žensk za razne poklice. Po najrazličnejših podjetjih je bilo 2627 tečajev tako imenovane »državne materske službe«, v katere je zahajalo 93.770 žensk. Poleg tega se je nadaljnjih 36.268 zaposlenih žensk šolalo v tečajih za »narodno-gospodarsko vzgojo«, na ostalih poučnih prireditvah ženskega urada pa je sodelovalo na področju lanske Nemčije 113.729 žensk. V preteklem letu je bilo največ žensk delavk v skupini »gospodinske službe«, namreč okoli 2.1 milijona. Zatem pride na vrsto okrog 1.4 milijona trgovskih nameščenk, nad 800.000 jih je bilo zaposlenih pri poljedelstvu, preko 450.000 pri tkalski obrti, približno prav toliko pa tudi pri industrijskih podjetjih, ki izdelujejo najrazličnejše oblike. Pri proizvodnji luksuznih predmetov jih je bilo zaposlenih nad 190.000, v prometni službi pa nad 181.000. Število neizučeni delavk je znašalo okrog 590.000, število vseh delavk nad 5.6 milijona, vseh nameščenk pa 1.6 milijona. 117 žensk je bilo zaposlenih pri gradbenih delih, deset pa jih je bilo strojevodij in kurjačev na železnici.

Programi Radio Ljubljana

Petek, 21. aprila: 11 Solska ura: V Slovenski Kraljini (gđ. Julija Sušteršič) — 12 Naša pesem (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Opoldanski koncert radijskega orkestra — 14 Napovedi — 18 Ženska ura: Lološnje modne novosti (ga. Mehle Marija) — 18.30 Francoske popevke (plošče) — 18.40 Francosčina (g. dr. Stanko Leben) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pomladanske planinske ture (g. dr. Arnost Brilej) — 20 Po domače (plošče) — 20.30 Koncert. Sodeluje: gđ. Stofka Koroncova in radijski orkester. Dirigent D. M. Silanec — 22 Napovedi, poročila — 22.30 Angleške plošče. — Konec ob 23.

Sobota, 22. aprila: 12 V pisani vrsti poskočni napavi, pri poslušalstvu veseli odmevi (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 V pisani vrsti poskočni napavi, pri poslušalstvu veseli odmevi (plošče) — 14 Napovedi — 17 Otrška ura: a) Selma Lagerlöf: Povest v nadaljevanjih: b) Tetka Mariška pripoveduje — 18 Za dolopust igra radijski orkester — 18.40 Nove umetnine v cerkvah kamniškega okraja (g. prof. Franco Zen) — 19 Napovedi poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled sporeda — 20 O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 »Pomlad v deželo gre« — Pisan večer — 23 Napovedi, poročila — 22.15 Veseli zvoki (radijski orkester). — Konec ob 23.

Sir Oswald Mosley, voditelj angleških fašistov.

in sploh vse, kar bi mu kdo ponudil in kar bi mogel spraviti v usta. Včasih je kar tako za zabavo izpil pred začudenim občinstvom po deset litrov vode. Zdravniki so pri preiskovanju njegovega želodca ugotovili, da je pri vsem tem želodec ostal nepoškodovan.

Pred svojo smrtjo je še enkrat hotel vzbuditi pozornost nase. V svoji oporoki je zapisal, da daje svoje truplo na razpolago anatomskemu inštitutu v Londonu, češ da bo s tem morda vsaj v neki meri koristil tudi zdravniški vedi, če bodo zdravniki odkrili na njegovem želodcu ali kje drugje v truplu kakšno posebnost.

Norman Raily Raine:

JUNAŠTVA ROBINA HOODA ZGODOVINSKI ROMAN S SLIKAMI

Kralj Rihard je nekaj časa molčal. Princ Ivan brez dežele je bil napol trd od strahu.

Globoka tišina je zavladala v kapeli. Nato pa je sredi grobnega miru kralj Rihard z Levjim srcem izgovoril svojo neizpremenljivo kraljevo zapoved in odločitev. Njegov glas je zvenel hladno in jasno, ko je dejal:

»Ti in vsi tvoji pristaši ste pregnani iz Anglije!«

Princ Ivan brez dežele je povsod oči in se zagledal v tla.

Sam pri sebi si je na tihem dejal, da se je izmazal iz zagate tako poceni kakor si ne bi bil nikoli mislil. Oh, če bi bil on na Rihardovem mestu in če bi moral izgovoriti sodbo nad Rihardom, potem prav gotovo ne bi postopal tako abotno, velikodušno in na ta način odpustil svojemu sovražniku!

Tako pa... Prav — in hvala lepa, si je mislil princ Ivan.

Kralj Rihard pa je še nadaljeval:

»Zapomni si dobro, kar ti bom zdajle povedal! Če dobim koga od vas, ko bo minulo osem in štirideset ur, še na angleških tleh, ga bom imel za upornika in bom z njim tudi tak postopal! In ves menda, kaj to pomeni, da bom z njim tudi postopal tako kakor z upornikom? Odgovoril.«

»Vem!« je odvrnil princ Ivan.

»Kogar konec prihodnjih osem in štiridesetih ur še zalotim na angleških tleh, ga bom dal zgrabit in obesiti!«

Princ Ivan brez dežele je bil ob teh kraljevih besedah sam pri sebi veselil bolj kakor bi mogel povedati, če bi smel. Svoje življenje je že smatral za izgubljeno, menil je, da njegov brat Rihard z Levjim srcem ne bo poznal ne milosti ne priznanja, saj eta se bila s sirom Guyjem Gisbourneskim pregrešila proti njemu celo z najpoderjšim zločinom, saj eta bila proti edino veljavnemu angleškemu kralju zasnoval zaroto in eta ga hotela spraviti ob življenju! Blag je res tale brat Rihard! Ne, zdaj prav gotovo on, princ Ivan brez dežele, ne bo več rovaril proti njemu! Ničve več ga ne bo podpihoval k nesmiselnim zarotam! — Pametnejše življenje bo pričel, nič več se ne bo bavil z norčevskimi načrti. Naj ima angleška krona Rihard ali pa kdorkoli že hoče On, princ Ivan brez dežele, pa bo rajši poskušal v izgnanstvu, v tuji deželi boljše in pametnejše izkoristiti življenje. Ki mu ga je bil tako velikodušno podaril njegov brat kralj Rihard z Levjim srcem.

Spet je spregovoril Rihard:

»To velja seveda zate in za vse tvoje manj važne pristaše. Toda je še neko, ki je bil menda duša in voditelj vsega gibanja proti meni. To je sir Guy Gisbourneski! Njemu pa s svojo nepreklic-

ljivo kraljevo besedo odvezem prvič vse dobrine...«

V tem pa je kralja Riharda nekdo zmotil.

»Ničesar mu ne moreš več vzeti, moj gospod kralj! Njemu sem bil že jaz odzvel vse, kar je imel dragocenega! Na žalost bo sir Guy Gisbourneski moral za vedno ostati v Angliji!«

Držal se je svojih zvestih prijateljev. Kralj je takoj razumel njegove besede. Niti besede ni odvrnil nanje, zato pa je princ Ivan brez dežele prebledel kakor zid. Zdal je bila vest, ki se je bila že zdavnaj prej razširila po dvorni kapeli, potrjena še iz najmerodajnejših ust, iz ust Robina Hooda Locksleyja.

Tedaj je bil sir Guy Gisbourneski v resnici mrtev!

Slaboet je obšla princa Ivana. Toliko, da ni omahnil.

Čez čas pa je to mučno tišino epet prekinil kralj Rihard:

»Pobrigajte se, da se bo moja zapoved natančno izvršila! Malopridneži morajo prvi časi z Anglije!«

S temi besedami se je kralj Rihard z Levjim srcem obrnil do svojih pristažev in prijateljev, ki so ga bili spremljali ves čas na njegovi poti nazaj v Anglijo.

Mahnil je z roko in na ta način dal znamenje, da kaznovanih ne želi več imeti pred svojimi očmi.

Princ Ivan brez dežele, škof iz Black Cannona, nottinghamski sodnik ter z njimi še dolga vrsta Ivanovih pristažev, ki so morali v dvorni kapeli odložiti orožje, ki so ga bili dvignili proti svojemu zakonitemu vladarju, angleškemu kralju Rihardu z Levjim srcem, so se globoko priklonili pred kraljem Rihardom v znak brezpogojne pokorščine.

Nato pa so se pod nadzorstvom močne straže podali iz dverne kapele. Njim tod na Angleskem ni bilo več obstanaka, zanje med pošteniimi, zvestimi ljudmi ni bilo več mesta.

Ko je potihnil hrum odhajajočih in ko so zamrli njihovi koraki, se je od vseh strani vsulo v dvorno kapelo preprosto ljudstvo. Tudi Robinovi prijatelji so prišli.

Obstopili so kralja Riharda, popadali pred njim na kolena ter poljubljali rob njegove halje, da bi mu na ta način izkazali kraljevo čast ter svojo neomajno ljubezen in spoštovanje.

Nato pa je kralj Rihard z Levjim srcem vnovič mahnil z roko.

Grobna tišina je v hipu zavladala.

In že je spregovoril zbranemu ljudstvu, Saksoncem ter Normanom, blago, pa odločno:

»S tem svojim odlokom uklinjam vse zakone, s katerimi so bile napravljene tisočletne krivice mojemu zvestemu in poslušnemu narodu! V mojem kraljestvu bodo od danes naprej uživali enake pravice Normani kakor Saksonci!«

Kakor bi se bil nenadoma utrgal v planini grmeč plaz, je po teh njegovih besedah zabučalo po dvorani, v kateri so se še pred nedavnim križali meči ter vzdihli mešali s kletvinami.

Navdušenje ljudstva je izbruhnilo kakor ognjenik.

Ljubezen je namah izpolnila ves prostor, po katerem eta še pravkar žela svoje sadove sovraštva in mržnje.

Kralj Rihard, ki je bil priča, kako zelo je priljubljen pri Normanih in pri Saksoncih in kako imenitno ter navdušeno je bil od vseh strani sprejet njegov ukaz o enakopravnosti Normanov in Saksoncev, se je zdaj blago nasmehnil.

Sam je bil po vsem videzu v tem trenutku zadovoljen.

Ko se je navdušenje nekoliko uneslo in so se ljudje spet za silo pomirili, pa se je kralj Rihard z Levjim srcem nenadoma obrnil na Robina Hooda, svojega najzvestejšega prijatelja in najboljšega zaveznika iz sherwoodskih gozdov.

Robin Hood je stal tik ob kralju na stopnici niže.

Rihard ga je vprašal za očetovsko ljubeznivostjo:

»Kaj pa je s teboj, Robin?«

Robin se je na kraljevo vprašanje vzravnal, pogledal lady Marian, ki je stala zraven kralja ter nepremično gledala z veseljem, smehljajočim se obrazom v Robina, in odgovoril:

»Moj kralj, moj meč ti ostane za večno zvest!«

Stal je pred kraljem, kateremu je bil zvesto služil, tudi takrat, ko je bil kralj Rihard z Levjim srcem v tujini, takrat, ko se je v Sveti deželi boril proti nevernikom, takrat, ko je bil zaprt v ujetništvu in takrat, ko so princ Ivan brez dežele, sir Guy Gisbourneski ter škof iz Black Cannona zoper njegovo življenje škovali podla in zahrbtno zaroto.